

DALAJLAMOVA KOČKA

PROBUĎ
V SOBĚ
KOTĚ

DAVID MICHIE

DALAJLAMOVA

KOČKA

DAVID MICHIE

DALAJLAMOVA

KOČKA

PROBUĎ V SOBĚ KOTĚ

Dalajlamova kočka Probud' v sobě kotě

David Michie

Z anglického originálu *Awaken The Kitten Within*
přeložila Petra Vlčková

Jazyková korektura Vlastimil Lapáček

Produkce préteritum s.r.o.

Návrh obálky Sue Campbell Book Design

Grafická úprava a sazba tištěné knihy Art D, www.art-d.com

Elektronické formáty připravil KOSMAS, www.kosmas.cz

Vydalo nakladatelství Synergie Publishing SE

www.synergiepublishing.com

Elektronické vydání první.

Copyright © Mosaic Reputation Management (Pty) Ltd 2021

Translation Copyright © 2022 Synergie Publishing SE

Original English language edition published by Conch Books.

Arranged via Licensor's Agent: DropCap Inc.

All Rights reserved.

ISBN 978-80-7370-623-4

VĚNOVÁNÍ A POCTA

*S opravdovou vděčností mým vzácným guruům:
Lesi Sheehymu, neobyčejnému zdroji inspirace a moudrosti,
Geše áčárjovi Thubtenu Lodenovi, jedinečnému mistrovi
a ztělesnění dharmy,
a zasepu tulku Rinpočemu, vzácnému vadžra áčárjovi a jogínovi.*

*Guru je Buddha, guru je dharmu, guru je sangha,
guru je zdrojem veškerého štěstí.
Před všemi guruy se skláním, obětuji jim
a jejich ochranu vyhledávám.*

*Kéž tato kniha přináší příliv inspirace od mých guruů
k srdcím a myslím nespočtu živých bytostí.*

*Kéž jsou všechny bytosti šťastné a jejich štěstí má pravé příčiny.
Kéž se všechny bytosti vymaní z utrpení a z jeho skutečných příčin.
Kéž se žádná bytost neodloučí od štěstí, jež je prosto utrpení,
od veliké radosti nirvány osvobození.
A kéž všechny bytosti spočívají v míru a setrvávají ve vyrovnanosti,
s myslí osvobozenou od připoutanosti i odporu, a zároveň prostou
lhostejnosti a netečnosti.*

*Sova a Micka na moře vyjely hned
s lodí hráškově zelenou.
S sebou si vzaly med
a hromadu peněz, co měly předem sbalenou.*

EDWARD LEAR, BÁSNÍK

*Náš obraz světa je a vždy bude výtvořem naší vlastní mysli,
takže nelze dokázat, že existuje i mimo ni.*

ERWIN SCHRÖDINGER, FYZIK

PROLOG

Monzunové období, milí čtenáři, nepatří k mým oblíbeným částem roku. Odvážít se ven do mokrého povětří je pro kočku s tak honosným a zároveň nasákavým kožichem, jako mám já, a navíc pajdavým krokem, velmi riskantní a nebezpečné. Proto také trávím nekonečné deště a mlhavé dny uvězněná doma a nikam nevycházím. Nemám na výběr, den za dnem sedávám na okením parapetu v prvním patře v pokoji Jeho Svatosti, a jsem ochuzena dokonce i o obvyklý pozoruhodný výhled z okna. Nádvoří namgjalského kláštera se během monzunů nehemží mnichy v tmavě červených sutánách ani okouzlenými turisty, kteří doufají, že se mezi nimi může zčistajasna objevit Jeho Svatost dalajlama. Celé nádvoří je šedivé a naprosto nezajímavé, asi tak jako prázdná pánev od včerejší večere.

Když se tedy onoho rána ozvalo známé zaklepání na dveře a objevil se Tenzin, vzhlédla jsem k němu

s obzvláštním zájmem. Tenzin, poradce Jeho Svatosti v diplomatických záležitostech, byl zdvořilý a přesný jako vždy, když měl schůzku s dalajlamou. Oba muži krátce pohlédli na hodiny. Do místnosti tiše a nenápadně proklouzlo několik noviců a rychle stírali prach z rostlin v květináčích a naklepávali polštáře, což byla obvyklá předehra každé významné návštěvy. Natáhla jsem slastně napřed obě přední packy, potom zbývající dvě zadní, a při tom si krásně protáhla celý hřbet, s radostnou vyhlídkou, že někdo přichází zaplašit monzunovou nudu.

Jenomže kdo?

Být Kočkou Jeho Svatosti obnáší mimo jiné být vystavena prakticky neustálému proudu celebrit, jejichž cesty míří do Himálaje, a zejména do této konkrétní místnosti. Dveře si tu podávají prezidenti a hvězdy populární hudby, filozofové a vědci. Pro svou návštěvu uvádějí spoustu nejrůznějších důvodů, ale vy i já víme, jaký je jejich skutečný důvod, vidíte?

Především sem jezdí proto, aby *zažili ten pocit*, jaký ve všech vyvolává dalajlamova přítomnost. Laskavé energetické pole, ve kterém se ocitají všichni v jeho blízkosti. Díky němu si přirozeně a bez jakéhokoliv zjevného úsilí uvědomují, že ať už se v našem životě a v okolním světě děje cokoliv, pod povrchem je všechno v pořádku.

V posledních letech existuje ještě jeden významný důvod, proč se bystřejší návštěvníci všemožně snaží zajistit si osobní audienci u dalajlamy. Možná by vám to

ode mne mohlo připadat jako nestoudné vychloubání – ale falešná skromnost je mi zkrátka cizí. Jistě i vám, vidíte, milí čtenáři?! Rozhodně bych nerada, abyste mne jakkoliv spojovali s tak hluboce nepřítazlivou vlastností. Tak tedy, ten závažný důvod, proč se sem sjíždějí lidé z celého světa, je, aby se osobně přesvědčili, jestli je to pravda. Skutečně má dalajlama „kočku“? A abych nezůstala jen u tak obecného a zavádějícího označení: existuje skutečně Kočka Jeho Svatosti? Tedy Jeska, Její Svatost Kočka? Je to jen okouzlující mýtus, nebo oslnivá, modrooká realita? Bylo to šedé nezřetelné zatetelení, které spatřili během dalajlamovy přednášky vysílané přes Zoom, opravdu mávnutí chundelatého ocasu patřícího legendární kočce? Nebo to bylo jen šálení, jen světelný přelud, jehož skrytý zdroj zůstane navždy tajemstvím?

Když se onoho pochmurného rána v bráně namgjalského kláštera z mlhy vynořily dva světelné kužely, známka přijíždějícího vozu, upírala jsem k nim pozorně zrak, byť nebylo nic moc vidět. Jen podle světel jsem sledovala, jak se auto pomalu přibližuje. Hučení motoru zesilovalo, až se vůz zastavil. Ticho, a vzápětí otevírání a zavírání dveří. Uplynulo několik málo minut, načež Tenzin uváděl do našeho pokoje novou návštěvnici.

Jak správně předpokládáte, jsem nanejvýš diskrétní kočka a rozhodně nemůžu prozrazovat totožnost velevážených hostů Jeho Svatosti. V tomto konkrétním

případě však pro vás možná bude důležitá informace, že dotyčná osoba je světově proslulou zpěvačkou populární hudby. Jednou z těch, jejíž umělecké jméno, pod kterým vystupuje, není její pravé jméno, ale pseudonym. A vlastně to ani není žádné jméno, spíš něco jako titul – jako kdyby si vzala britského lorda...

Toto je pouze taková nenápadná a zcela diskrétní nápověda, kterou s vámi mohu směle sdílet. A pak bych možná ještě mohla zmínit, že její fanoušci si říkají Little Monsters. A že byla zřejmě výbornou hráčkou pokeru.

Ano, to je ona!

Zpozvdálí jsem pozorně sledovala, jak dalajlama i jeho návštěvnice na pozdrav sešli ruce před srdcem a navzájem se poklonili. Potom se posadili naproti sobě na dvě pohovky, které odděloval konferenční stolek. V čele stolku dohlížel Tenzin na nalévání kávy do šáleků a chystání sušenek na tác. Pak se usadil do křesla opodál po způsobu profesionálních diplomatů, takže jeho přítomnost byla tak nenápadná, jako by tam ani nebyl. Zkrátka dokonale splynul s pozadím.

Mlhavé příšeří venku ještě víc potemnělo a můj okenní parapet překrylo hlubokým stínem. Přesně takhle mi to vyhovuje. Stejně jako většina koček i já se ráda dívám, aniž bych byla viděna. Udělám si tak obrázek o návštěvě dříve, než si mě vůbec stačí všimnout.

Tato zmiňovaná návštěvnice měla sdílet pódium s dalajlamou na konferenci o duševním zdraví. Přijela sem proto, aby se mohli oba na plánovanou událost předem dobře připravit. Když ji Jeho Svatost vybědla,

aby mu o sobě něco pověděla, začala vyprávět, jak chtěla napřed uspět jenom jako zpěvačka, ale postupem doby svůj záměr přehodnotila a rozšířila. Nechtěla už publikum jenom bavit, přála si na lidi zapůsobit hlouběji a ovlivnit jim život. V mládí zažila zneužívání a šikanu, a tak chtěla pomáhat všem, kdo prošli obdobnou traumatizující zkušeností. Líčila, jak ji vzpomínky na vlastní zneužívání způsobovaly ještě dávno poté mučivou fyzickou bolest.

Dalajlama pozorně poslouchal její vyprávění a na tváři se mu zračil hluboký soucit. „Mysl a tělo jsou jedno,“ pronesl po chvíli. „Ublížení jednomu je vždy ublížení obojímu.“

Jeho návštěvnice se odmlčela a několik okamžiků si Jeho Svatost beze slova pátravě prohlížela, než připustila: „Trvalo mi hodně dlouho, než jsem na to přišla. Celé roky jsem nechápala, co se děje. Myslela jsem si, že se z toho zblázním!“

Dalajlama se naklonil a vzal obě její ruce konejšivě do svých. Pak se jí s pevným hlubokým pohledem do očí zeptal: „Jak jste se přes to dostala?“

Chvilíčku nad tím uvažovala, než odpověděla: „S pomocí doktorů a terapeutů. Hodně jsem se naučila.“ Po delší odmlce pokračovala: „To nejpodstatnější možná bylo, že jsem si vymyslela ideální verzi sebe sama.“

Dalajlama nahlas vyslovil její jevištní pseudonym.

„Přesně. Rozhodla jsem se, že tahle moje verze bude mít všechny ty vlastnosti, které jsem si přála mít. A pak jsem se snažila do ní vžít. Když na ni mí fanoušci

reagovali, reagovali vlastně na moje ideální já. Během doby bylo postupně snadnější přijmout to, že se stávám tím, kým jsem si přála být.“

„Původní představa se stala skutečností?“

„Ano.“

Jeho Svatost pomalu přikývla. „Dobrá psychologie. V tibetském buddhismu to hodně používáme.“

„Vážně?“ Návštěvnice vypadala překvapeně.

„Dalo by se říct, že to je jedno ze základních Buddhových učení,“ potvrdil dalajlama. „Myšlenky vedou ke slovům. Slova vedou k činům. Všechno to začíná tady,“ poklepal si na hlavu. „A tady,“ dotkl se hrudníku v oblasti srdce. „Podle toho, jak smýšlíme, tak se proměňujeme. Ať se ocitneme v jakékoliv situaci, vždy máme možnost myslet si to, co chceme. A především nám vždy zůstává svoboda myslet si o sobě, co chceme. To, jak o sobě smýšlíme, je na nás. Rozhodnout se žít podle nejlepší verze sebe sama, kterou si člověk dokáže představit...“ Jeho Svatost se usmála, „... to je velmi moudré!“

„Děkuji!“ Měla jsem dojem, že i z přítmí od okenního parapetu jasně vidím účinek dalajlamovy pochvaly, totiž že naši návštěvnici zrudly tváře, a hned potom dodala: „O tom se samozřejmě mnohem snáz mluví, než se to dělá. Někdy se mi to nedaří.“

„Změna mentálních návyků...“ dalajlama se na pohovce naklonil víc dopředu, „...je těžká. Někdy dokonce nemožná. A tak...“ zlehka pokrčil rameny, „... to přijímáme. Přijímáme, ale dál se snažíme.“

„Přijímáme sebe sama,“ pronesla návštěva.

„To je to nejdůležitější.“ Jeho Svatost se na pohovce znovu pohodlně opřela a zasmála se. „Nemůžeme druhým naplno pomáhat, když sami trpíme. Proto je třeba mít soucit na prvním místě vůči sobě samým.“

Návštěva s vážným výrazem mlčky přikývla.

„Prokazovat sobě...“ v dalajlamových očích zajiskřilo, „...stejnou laskavost, jakou bychom prokazovali našemu nejbližšímu příteli.“

Ať už se v této místnosti ocitl kdokoliv a odkudkoliv, každý tu zanedlouho objevil své vlastní sklony k přívětivosti, které mu Jeho Svatost zrcadlila. V jeho všezahrnující přítomnosti všichni vnímali, že je chápe, oceňuje a beze zbytku přijímá. Existuje na světě větší dar?

Sledovala jsem dál jejich rozhovor a po chvíli jsem se rozhodla, že si vezmu radu Jeho Svatosti k srdci. Se-skočila jsem z polštáře na okenním parapetu a nikým nepozorována jsem se propletla mezi nábytkem přes celou místnost až k pohovce, na které jsem se uvelebila, hned vedle popové hvězdy.

Ta se napřed trochu lekla, ale hned na to zajásala: „Jé, ta je nádherná!“ a začala mě hladit. „Takže opravdu existuje!“

Zaklonila jsem hlavu a protáhla krk, abych si ještě lépe užila drbání jejích dlouhých nehtů na bradě. V tom jsou ženy naprosto nenahraditelné. Nikdo jiný takhle drbat neumí.

„Vždycky mi to vrtalo hlavou,“ vysvětlovala návštěva. „Nevěděla jsem, jestli mám věřit tomu, že je skutečná, nebo si ji jenom někdo vymyslel.“

„Takže teď už to víte,“ pronesl Tenzin, který se vynořil z hlubin svého křesla. Jak jsem věděla z předchozích zkušeností, byl připravený mě při prvních náznacích alergické reakce urychleně vyexpedovat z pokoje.

Návštěvnice Jeho Svatosti však žádné známky alergie neprojevovala. Dál mi masírovala krk a k tomu dodala: „Na vlastní oči vidím, a tedy věřím.“

Z pohovky naproti poznamenal dalajlama: „Ano, ano. Ovšem to samé platí i obráceně. Kdo věří, ten vidí.“

Návštěvnice se zamračila: „Jak to? Jak můžete věřit, že něco je, když to nevidíte?“

Jeho Svatost na ni ukázala a pronesla znovu její jevištní jméno. „Viděla jste ji odjakživa, nebo jste napřed musela uvěřit, že by mohla být?“

„Aha, chápu!“ Návštěvnice zdvihla ukazováček a rozpustila s ním zašermovala. „První je myšlenka, představa. Až potom skutečnost.“

„Přesně.“

„Podle toho, jak smýšlíme, tak se proměňujeme,“ ocitovala to, co Jeho Svatost pronesla před chvílí.

Dost bylo filozofování a masírování, pomyslela jsem si a po konferenčním stolku zamířila ke svému hlavnímu cíli – konvičce s mlékem.

Sledovala jsem, jak si Tenzin s dalajlamou vyměnili tázavé pohledy. Potom tentýž tázavý pohled mezi dalajlamou a jeho hostem. Načež popová hvězda osobně zvedla konvičku, položila svůj dopitý šálek kávy přímo na podnos a do uvolněného podšálku mi nalila mléko.

Pak všichni tři tiše pozorovali, jak se k němu skláním a s hlasitým potěšením piju.

„Některé bytosti umí manifestovat takovou realitu, jakou si přejí, opravdu velmi zdařile,“ podotkl Tenzin na základě svého pozorování, a všichni tři se rozesmáli.

Dopolední návštěva krátce nato odjela, ale před tím ještě zapózovala na oficiální fotografii s Jeho Svatostí a neoficiální selfíčko s Kočkou Jeho Svatosti. Dalajlama se rozloučil s popovou hvězdou rukama sepjatýma před srdcem, vyprovázel ji pohledem, dokud nezmizela ve dveřích, a pak přešel ke mně, zdvihl mě do náruče a přistoupil se mnou k oknu. Akorát v tu chvíli se zdola znovu ozvalo bouchání dveří vozu a hned nato hučení nastartovaného motoru.

„Já vím, že monzunové období nemáš ráda a že ti vadí být tak dlouho zavřená doma,“ pronesla Jeho Svatost. „Ale už to brzo přejde a pak si budeš užívat, jak je venku krásně. Čeká nás nejlepší část roku, moje malá Sněžná lvice!“

Mám jako kočka řadu jmen, ale to, které speciálně pro mě vybrala Jeho Svatost, patří k mým nejoblíbenějším: Sněžná lvice se v Tibetu pokládá za symbol převeliké odvahy a radosti.

Vůz s návštěvnicí opatrně přesupěl přes hrbolaté nádvoří a jeho zadní červená světla zmizela v sychravé mlze.

V tu chvíli mi bylo jedno, že je psí počasí a že nemůžu jít ven. Jako pokaždé, když mě držel dalajlama v náručí, nevnímala jsem nic jiného než hlubokou spokojenost. Obklopovala mě jeho všeobjímající laskavost a přívětivá přítomnost. Samovolně jsem začala příst a dávala tak poměrně hlasitě najevo, jak takový stav oceňuji. Zakrátko jsem dokonce ztratila veškerý smyslový pojem o tom, kde končí moje vlastní tělo a mysl a kde začíná Jeho Svatost. Existovala jen zářivá milující laskavost, která nás oba prostupovala a prosvětlovala daleký prostor všude kolem nás. Bezbřehá energie, která přináší radost všem, kdo mají srdce a dokážou ji cítit.

Jeho Svatost se pak vrátila ke svému pracovnímu stolu a já znovu usedla na okenní parapet, s packami úhledně srovnanými pod sebou. V mlze, kterou na okamžik trochu rozfoukal vítr, jsem zahlédla dalšího návštěvníka, který pomalu přicházel přes namgjalské nádvoří. Člověka, se kterým jsem se v posledních měsících velice spřátelila. Věděla jsem však o něm, že se zatím ještě nikdy osobně nesetkal s Jeho Svatostí. Podle toho, jak se teď díval naším směrem, jsem ovšem odtušila, že k nám právě míří na svou první návštěvu.

Co ho k nám asi tak nečekaně přivádí? A jestlipak hned za ním nese ošetřovatel opravdu to, co si myslím, že nese?

PRVNÍ KAPITOLA

O TÝDEN DŘÍVE

Jako kořata to zažíváme často. Stačí, aby vítr přivál peříčko, abychom dostali nečekaný pamlsek, abychom zaslechli lákavé zurčení vody, a jsme v tom. Naprosté okouzlení. Úžas. Naplno tady a teď.

Pak vyrosteme a dospějeme a takové maličkosti a nicotnosti na nás už dávno nedělají takový dojem. Už to všechno známe a víme a je nám to lhostejné. Máme-li hluboké zranění, které zaroste, zůstane nám jizva a necitlivá tkáň. Pak býváme obzvlášť nepřístupní prostým životním radostem.

Jenomže tím o dost přicházíme, vidíte? O schopnost nechat se uchvátit okolním světem. Dát se cele beze zbytku danému okamžiku. Vidět všechno jakoby poprvé, novými očima.

Z toho všeho vyvstává několik velmi zajímavých otázek. Je možné znovu obnovit původní ničím nezašтенé nadšení ze života, které nám kdysi bylo tak přirozené a vlastní? Přestat být lhostejní a necitliví? Můžeme v sobě, vy i já, milí čtenáři, probudit naše vnitřní kotě?

Onoho poklidného rána, zatímco jsem podřimovala na vršku kartotéky v kanceláři výkonných tajemníků Jeho Svatosti, jsem neměla ani zbla tušení, že mi ten den přinese nečekanou odpověď na předchozí otázku. A odpověď jsem získala za tak dramatických okolností, kterým bych se nejráději vyhnula co největším obloukem.

Tenzin, mistrný diplomat, seděl za počítačem a psal email německému kancléři. V saku a kravatě, zahalen jemnou vůní karbolového mýdla, kterým si vždy myl své dokonale pěstěné ruce, vypadal pokaždé, jako by měl zrovna schůzku s nějakým světovým lídrem, státním tajemníkem nebo jinou veledůležitou osobností – což teď v době online schůzek vlastně docela často opravdu měl.

U protějšího stolu seděl překladatel Jeho Svatosti, Oliver. Rozložitý zábavný Angličan s průzračně modrýma očima jiskřícíma zpoza brýlí. Přestože se Oliver stal buddhistickým mnichem, zůstal také zároveň synem anglikánského vikáře, a díky bystré inteligenci a dobrosrdečnosti je i „duchovně vícejazyčný“. S Tenzinem, skálním anglofilem, sdílí stejnou lásku k anglickému čaji, ke světovému zpravodajství v podání BBC – a vášnivý zápal pro kriket.

Oliver zrovna chystal úvod nové knihy o stavech barda a byl do své práce zcela ponořený. Stejně tak Tenzin byl nezvykle zabraný do toho, na čem zrovna pracoval. Vůbec si nepovídali a nevtipkovali jako jindy. Ani neprobírali nejnovější vítězství indického kriketového družstva, které vyhrálo nad domácím týmem v australském Perthu. Jenom upřeně sledovali monitor, ťukali do klávesnice, spolu prohodili sotva slovíčko a mě si vůbec nevšímalí.

Nám, racionálně uvažujícím kočkám, takové lidské počínání připadá těžko vysvětlitelné. Z nudy a nezájmu jsem zřejmě na chvíli usnula. Pak jsem rozespale zaznamenala, že někdy kolem jedenácté vyšel Oliver z kanceláře, aby se zanedlouho vrátil s odstrašujícím předmětem v podpaží. Byla to ta nejděsivější věc v celém namgjalském klášteře: kočičí přepravka.

Kde ji měli uloženou a jak se objevila v Oliverových rukách, nevím a ani nechci vědět. Její náhlá a naprosto nenadálá přítomnost v naší kanceláři mnou pochopitelně hluboce otřásla. Oliver s ní jako by nic došel ke svému pracovnímu stolu, a ještě si s ní cestou zvesela pohupoval! Kde se vzal, tu se vzal, najednou u mě stál Tenzin a nemilosrdně mě sevřel svými karbolovými prsty, zatímco Oliver pohotově otevřel dvířka přepravky.

Raz dva, a ocitla jsem se v pekelném zařízení bez možnosti úniku.

„Bude to jen obvyklá roční prohlídka, Jesinko,“ sklonil se ke mně Oliver a smířlivě mě chlácholil přes

krutě zamřížovaný otvor. Jako kdyby jejich zákeřné pře-padení, kterým mě sem uvrhli, nic neznamenal.

Zoufale jsem zamňoukala.

V žalostném mňoukání a kvílení jsem pokračovala celou cestu na veterinární kliniku, avšak nikdo není tak hluchý jako ten, kdo nechce nic slyšet. Ocitla jsem se v hrůzuplné místnosti, takzvané ordinaci. Nový neznámý veterinář, který se prohlásil za „zastupujícího lékaře“, mi silou rozevíral nejenom čelisti, ale ještě i oční víčka, prohmatával břicho, a nakonec mě vystavil tomu nejtěžšímu ponížení, když mi nadzvedl můj nádherný huňatý ocas a dovnitř zasunul studený teploměr.

„Tohle potřebuje ostříhat,“ pronesl nezúčastněně s pohledem na mé doširoka rozevřené drápy.

Oliver mu to okamžitě schválil.

A tak se zastupující lékař pustil do systematického zastřihávání všech mých krásně dlouhých drápků. Taková procedura by doma bylo naprosto nemyslitelná, a Oliver si toho byl jistě velmi dobře vědom. Jen tady v ordinaci, pevně přimáčknutá k řeznickému špalku, jsem se nemohla bránit a byla všemu bezmocně vydána na pospas. Při tom pan doktor dál pokračoval v celkové komentované prohlídce. „S přibývajícím věkem se jim drápy míň obušují. Nedrží se poslední dobou víc doma? Není míň aktivní?“ vyptával se.

„Naše Jeska?“ Oliver zamyšleně naklonil hlavu na stranu.

„Kolik jí je?“ chtěl vědět zastupující lékař dřív, než se od Olivera dočkal odpovědi na předchozí otázku.

„Minimálně šest let,“ počítal Oliver dobu, kdy začal pracovat pro Jeho Svatost. „Možná osm,“ hádal.

Když mi veterinář konečně dostříhal mé ubohé drápky, přesunul se k počítači. „Poprvé tu byla na očkování před deseti lety,“ oznámil.

„Před deseti?“ divil se Oliver.

„Už není nejmladší,“ pokračoval zástupce, „a u starších koček musíte dávat pozor na ledviny. Doporučuji, abyste jí začali kupovat granule pro seniory. Mají dobrý poměr bílkovin a vitamín E. Také obsahují méně fosforu, takže odlehčují ledvinám.“

U starších koček? Není nejmladší?! Během pár minut udělal z naprosto spokojené celosvětové celebrity vetchou geriatrickou pacientku inklinující ke stařeckým chorobám. Kdo je ten sadista v bílém plášti?

„Nepije teď víc než dřív?“ vyzvídál dál.

„Nevšiml jsem si.“

„Dávejte si na to pozor. Potíže s ledvinami jsou u stárnoucích koček běžné. Raději jí ještě uděláme krevní testy.“ Než mi to došlo, už mi zabodl jehlu do nohy. „To je u postarších koček vždycky dobré.“

Postarších?!

„Zdá se, Jesko, že jsi v nejlepším středním věku,“ snažil se to Oliver zlehčit, když se zastupující lékař usadil zpátky před obrazovku počítače. Pak otevřel dvířka přepravky a pobídl mě, ať si do ní vlezu. Tentokrát jsem ani nepotřebovala pobízet a vmžiku jsem byla uvnitř.

„Hmm,“ veterinář aktualizoval údaje v počítači. Zatímco vyfukával cosi na klávesnici a na tváři se mu

odráželo přízračně bledé světlo monitoru, utrousil poznámku, která mě pronásledovala a strašila ještě dlouho poté. Byla to pro mě šokující reakce na to, co právě řekl Oliver, a přitom to pronesl naprosto bezstarostně, jako kdyby to bylo něco samozřejmého, co se v podstatě rozumí samo sebou: „To víte, třináct let je na kočku dost slušný věk. A vzhledem k tomu, jaké má potíže s kyčlemi... to nejlepší má už zkrátka za sebou.“

Od toho okamžiku jsem už nic neslyšela. Vůbec jsem nevnímala cestu zpátky do Namgjalu. Ani jednou jsem nezamňoukala. Oliver si nejspíš myslel, že se s úlevou těším zpátky domů. Ve skutečnosti jsem však byla do hloubi duše otřesena tím, co řekl veterinář.

Zřejmě mám už tedy většinu svého života za sebou. Nejlepší roky na zemi jsou evidentně ty tam. Opravdu se tedy už nemám na co těšit? Čeká mě tedy jen postupné selhávání ledvin a granule pro seniory? Jaké jsou mé další vyhlídky? Nezadržitelný úbytek sil, nemoci a smrt?

Jen jak jsme dorazili domů a já se ocitla vně nenáviděné přepravky, rozhořčeně jsem se vyřítila ven ze dveří. Bylo mi jedno, že je venku sychravo a mlhavo – bezpodmínečně jsem musela pryč. Prostě někam jinam. Kamkoliv. Přeběhla jsem nádvoří Namgjalu a vykročila z brány. Na ulici jsem intuitivně zamířila směrem, jakým jsem si v posledních měsících zvykla chodit často.

Vedle nás byla krásná a dobře udržovaná zahrada, uprostřed trávníku prastarý rozložitý cedr a pod ním lákavá lavička. V této zahradě jsem strávila mnoho šťastných chvil – zvláště v bujném porostu šanty kočičí, která tam roste na jednom záhonu.

Mým cílem však dnes nebyla šanta, beztak celá zmáčená monzunovými dešti, ani dům s pečovatelskou službou, jehož okna směřovala do zahrady a kde jsem se proslavila jako velmi vítaná Terapeutická Kočka. Ne, dnes jsem směřovala za terasu pečovatelského domu, kolem kuchyňské zahrady oplývající množstvím zeleniny, až k původnímu zahradnímu domku.

Ještě než jsem k němu doběhla, už jsem slyšela uklidňující závěrečnou kadenci nádherné barokní skladby, navzdory šedě ponurému počasí. Ve dveřích jsem se na chvíli zastavila, abych se trochu upravila a slízala antiseptický pach veterinární ordinace. Jazykem jsem při tom vnímala nezvykle ostré konečky čerstvě ostříhaných drápků.

Muž, který stál uprostřed místnosti, se ohlédl a zaregistroval můj příchod, ale nedal se vyrušit a dál se soustředil na malířský stojan. Přesně to jsem potřebovala. Odvážila jsem se dovnitř a pohodlně se usadila na svém proutěném křesle s polštářkem. A potom jsem studovala umělce při práci.

Když jsem toto místo navštívila před mnoha měsíci poprvé, byl to pro mě naprosto neočekávaný zážitek – takový, co nadchne každou zvědavou kočku, jako jsem já. Stál tam, před sebou plátno, na něž energicky nanášel rozmáchlými tahy štětcem barvu. Pohyboval se mezi malířským stojanem a lavičkou za sebou, na které se kupily barvy, palety a štětce. Ze starodávného barvami pocákaného přehrávače v rohu místnosti znělo Bachovo divertimento.

Vysoký muž s hřívou bílých vlasů a buřičským výrazem ve velkých hnědých očích. Věděla jsem přesně, o koho jde – však i on mě hned poznal. Vlastně jsme už byli dobří přátelé. Během mých návštěv v pečovatelském domově, v místnosti plné podřimujících obyvatel, to byl právě Christopher, kdo se mě nejvíc snažil k sobě přilákat a kdo mě nazýval „andělem“. Připomínala jsem mu kočku, se kterou kdysi mnoho let žil.

Možná měl na kůži stařecké skvrny a roztřepené manžety košile, ale rozhodně byl živější než většina místních stařečků a stařenek. A něco mě na něm obzvlášť upoutávalo: jasné skvrny od barev na jeho manžestrových kalhotách, které měly pozoruhodné aroma.

Jednou jsem ho docela náhodou zahlédla, jak jde cestou podél zeleninových záhonů. Viděla jsem, jak odemkl visací zámek na dveřích od kůlny, a když otevřel dveře, spatřila jsem dosud neprobádaný prostor plný světla a barev. Pochopitelně jsem se ho vydala prozkoumat.

Největší dojem na mě při oné první návštěvě Christopherova ateliéru udělalo to, že jsem se ocitla v učičněné pokladnici smyslových požitků – a zároveň jsem dostala tichý souhlas důkladně probádat celý prostor, jak jen chci. Tehdy, stejně jako dnes, se Christopher ohlédl, zaznamenal moji přítomnost, a nerušeně dál pracoval. Sice mě nijak nadšeně nevítal, ale nebylo v tom ani nic nepřátelského. Naprosto jsem to chápala. Byl zkrátka dál plně soustředěný na svou práci a mně poskytoval naprostou svobodu, abych prozkoumala každý kout a každou škvírku.

Vkročila jsem dovnitř a s gustem prozkoumávala postupně všechny neznámé předměty a pronikavé vůně onoho pozoruhodného místa. Někdejší zanedbaná zahradní kůlna získala několik oken navíc, dokonce jedno střešní, celoplošný sisalový koberec a poněkud nesourodý nábytek – dvě proutěná křesla, vysoký stůl a v rohu malý kuchyňský kout s lednicí a varnou konvicí. Nejúchvatnější na celém tom prostoru byl dlouhý tunel, který tvořily desky a plátna opřené o tři zdi naproti Christopherovi. Rozlehlá jeskyně, ve které mohla kočka zmizet zcela beze stopy.

Vůně olejových barev na plátně, nezaměnitelná, ale nikoliv nepříjemná, mě hned přitahovala. Otevřela jsem ústa, abych mohla nezvyklý čichový vjem nasávat co nejvíc, a plně tak zapojila vomeronasální receptor. Tak jsem s otevřenými ústy a čenichem těsně u plátna mohla mít z daného vjemu co největší požitek. Pak jsem se jala prozkoumávat tajemný tunel, v němž se

temná plátna střídala se světelnými štěrbinami. Závrtné množství vůní – nové barvy, sisal, lepidlo a starodávná vůně hnojiva, kompostu a mulče. Byla jsem jak v Aladinově jeskyni pokladů, a vynořila se z ní až za drahnou chvíli.

Christopher stále ještě maloval, a tak jsem si vyskočila do jednoho proutěného křesla, které se brzo mělo stát *mým* křeslem, a odtud ho sledovala při práci. Nikdy jsem ještě neviděla malíře tvořit obraz, až teď. Christopher při tom v podstatě tancoval, ale rytmus jeho tance vůbec nesouvisel s Bachovou hudbou, která hrála v pozadí. Očividně ho inspirovala mě neviditelná energie. Pohodlně usazená v křesílku jsem sledovala, jak je zcela pohroužený do toho, co právě dělá. Měla jsem z toho takový zvláštní pocit, jako by mi někoho připomínal, ale oslňující novost uměleckého ateliéru se všemi těmi barvami, světlem a směsicí vůní mě mátlá natolik, že jsem si nedokázala nikoho konkrétního vybavit.

Obnošené tvídové sako, které Christopher ve společenské místnosti pečovatelského domu nikdy neodkládal, leželo teď pohozené přes opěradlo druhého proutěného křesla. V jedné jeho kapse jsem si všimla hodně ohmatané brožované knížky. Ze svého výhodného pozorovacího stanoviště jsem si prohlížela plátna opřená o zdi, až jsem si všimla jednoho, které stálo stranou všech ostatních. Na protější bílé zdi, na jediné polici, která tu byla, stál portrét temperamentní tmavovlasé ženy ve zlatém rámu.

Po dlouhé chvíli se Christopher náhle odvrátil a prudce se rozkašlal, až se musel předklonit. Když záchvat kašle přešel, opatrně odložil štětec na lavici a obrátil se ke mně, aby mě přivítal s otevřenou náručí:

„Ke hvězdám vzhůru Sova hledí,

na ukulele libě hrá:

„Ó, Micko má, líbezná!

Jak ty jsi přelíbezná!

Ó přelíbezná Micko má!“

„Sova a Micka, moje milá Minou!“ pokračoval překotně. „Báseň, kterou napsal Edward Lear. Ale to ty určitě víš. Moc jsem si přál tyhle verše zarecitovat svojí kočce. Byl to jen takový bláhový sen, slečno Micko. Aspoň to jsem si myslel. Ale najednou ses tu objevila ty, zčistajasna. A nejsi jen tak ledajaká kočka, jsi to nejkrásnější kočičí stvoření s nádhernýma safírovýma očima.“

Natáhl ruku, aby mě pohladil za krkem, přesně tak, jako to dělával ve společenské místnosti pečovatelského domova. Ochotně jsem se dala do předení, ale z té záplavy slov jsem měla dost zamotanou hlavu. Kdo asi byla ta jeho „milá Minou“? Zřejmě kočka, se kterou někdy žil...

Zatímco Mozartův klavírní koncert spěl ke svému velkolepému finále, Christopher se odšoural do rohu místnosti, aby si udělal čaj. S hrnkem čaje se usadil do proutěného křesla naproti tomu mému a upřeně se díval na plátno, na němž pracoval. Pak se napil, načež se zadíval na mě.

„Ó, moc se omlouvám, má milovaná Micinko! Ne-
jsem moc zvyklý na návštěvy, a tak jsem docela zapo-
mněl, co se sluší a patří.“ Odložil hrnek s čajem, s ná-
mahou se zvedl z křesla a znovu se prudce rozkašlal,
načež zamířil zpátky ke kuchyňskému koutu, odkud se
vrátil s mlékem nalitým do víčka od zavařovací skle-
nice. Uctivě ho přede mě postavil a pak se jen fascino-
vaně díval, jak skláním hlavu a piju.

Pokračovala jsem, dokud jsem nevyhlížela poslední
kapičku.

„Radost nám přinášejí docela prosté věci, vid’?“ pro-
mluvil a oči se mu láskyplně zaleskly. „Třeba když na-
bídáme něco dobrého na zub kočce, která jde zrovna
kolem.“ V očích mu bodře zajiskřilo, když pokračo-
val: „Doufám, že je to z mé strany dostatečná pobídka
k tomu, aby nezůstalo jen u jedné návštěvy, a že jsem tě
přesvědčil, aby ses tady příště zase stavila.“

Jeho malířský ateliér byl tak poutavý a svoboda, kte-
rou mi v něm dopřával, tak lákavá, že jsem nepotřebo-
vala žádné další pobízení. Šálek čaje a víčko mléka se
od té doby staly naším běžným zvykem, který jsme oba
společně rádi dodržovali.

Když musel dalajlama na několik týdnů odjet z Dha-
ramsaly, aby dohlédl na klášterní zkoušky v Jižní In-
dii, strávila jsem mnoho šťastných hodin v proutěném
křesílku, ponořená do úžasného nového světa plného

olejových barev, Vivaldiho, prostoru a barevnosti. Christopher, obrazový kouzelník, v něm vytvářel rozlehlé krajiny a majestátní vrcholy hor, idylické pastórální přírodní scenérie a kaskádové vodopády – tedy aspoň podle jeho vlastních slov. Protože co se mě týče, když jsem se dívala na již dokončená díla, tak jsem se v nich upřímně moc nevyznala.

„Abstrakce,“ vysvětlil mi jednou. „Nic pro nezalce a bázlivce. *Nám* to ale nevadí, vid' že ne? My si to dokonce užíváme! Celý svět je jenom projekcí mysli, že ano, Babou, láska moje?!“

Už jsem si docela zvykla na milý, byť trochu matoucí proud řeči, kterým mě zahrnoval, a na tajuplné slovní projevy náklonnosti, kterými se mi dvořil. Na rozdíl od všech ostatních lidí, které jsem znala, vyjadřoval Christopher slovy spíš celkový pocit než nějaký sled konkrétních myšlenek. Byla to karnevalová přehlídka živých obrazů a idejí, které bylo těžké stíhat – zvláště pro kočku. A stejně jako slovy hýřil i barvami, které štědře nanášel na plátna.

Na portrétu ženy ovšem nic abstraktního nebylo. Christopher čas od času přerušil práci na tom, co měl zrovna rozděláno na stojanu, přistoupil k zarámovanému obrazu a nesmírně dlouho se na něj díval. Někdy při tom trochu naklonil hlavu na stranu, udělal úkrok dozadu nebo do strany, a zkoumal své dílo kritickým pohledem. Občas, spíš vzácně, vzal štětec a někde udělal sotva znatelný zásah zvolenou barvou, načež zas podstoupil, aby mohl posoudit rozdíl.

Když jsme spolu seděli u čaje a mléka v družném tichu, míval ve zvyku natáhnout se po saku, které většinou zůstávalo přehozené přes opěradlo křesla, a z náprsní kapsy vytáhnout obálku s několikastránkovým ručně psaným dopisem. Sledovala jsem, jak očima pozorně prochází řádek po řádku, od začátku až do konce, s takovou pozorností a intenzitou, jako kdyby četl dopis poprvé. I když podle toho, jak byl papír zpřehýbaný a pomačkaný, bylo jasné, že ho vyndával a zandával už bezpočtukrát.

Potom dopis znovu velice pečlivě složil, vrátil ho zpátky do obálky a obálku znovu uložil do náprsní kapsy saka, načež se zas opřel a zamyšleně hleděl kamsi do prázdna před sebou.

Při jedné takové příležitosti jsem viděla, jak se mu v očích zaleskly slzy. Z protějšího křesla jsem k němu natáhla packu. Pohyb ho vytrhl z myšlenek.

„Ó!“ předklonil se, aby mě pošimral na krku. „Ty jsi takové roztomilé stvoření, můj milovaný ocelote. Všechny ty roky poznamenané pocitem selhání. A viny. Taková ztráta času!“ Přerušil ho další dlouhý záchvat kašle. „Ale nakonec jsme to zvládli, vid' že jo? Možná to byla moje karma. Bylo mi předurčeno, abych sestoupil do podsvětí za Hádem a sám se plavil po nočních moři. Ale teď jsem tady, na konci všeho, v Himálaji, se vším smířený a s mou vlastní Babou.“

Jednou za svítání, když se hory proti blednoucímu nebi rýsovaly s neodolatelnou jasností a svůdným příslibem, opustila jsem dříve než obvykle svůj parapet v prvním patře a odvážila se ven, abych se nadýchala čisté vůně borovic a himálajských dubů. Jeho Svatost byla stále pryč, jeho místnosti zely prázdnotou, a tak jsem vykročila směrem do zahrady a potom dál ke Christopherovu ateliéru. Ani mě nenapadlo, že by tam tak brzo už mohl být.

Dveře ateliéru však byly otevřené. A jakmile jsem se v nich objevila, ohlédl se a spatřil mě.

„Ó, *Exsultate, jubilate!* Micko, má lásko! Ty to taky cítíš?“

Zamňoukala jsem.

„Jistěže ano. Jsi stvoření s přírodou spjaté. Kdo se tu zjeví, zrovna když hledám nějaký příklad neposkvřené čistoty a blaženosti? Safírová princezna osobně! Tohle jedinečné svítání musíme naplno využít. Takový převzácný okamžik se možná už nikdy nevrátí.“

Na stojan upevnil čisté bílé plátno a na paletu si nachystal barvy – bílou a různé odstíny modré a žluté. Pracoval svižně a se zápalem, znovu tančil, naprosto ponořený a soustředěný, zajedno s daným okamžikem.

Pozorně jsem ho sledovala a poprvé od doby, co jsem sem začala chodit, jsem si uvědomila, koho mi to vlastně připomíná. Spojení, které – byť bylo zcela zřejmé – mi až dosud unikalo. Když totiž Christopher maloval, vyvolávalo to ve mně podobný pocit, jako když Jeho Svatost meditovala. Přestával pro něj existovat rozdíl mezi já

a ostatním, mezi subjektem a objektem. Bylo jen to, co probíhalo tady a teď, proud radosti.

Samozřejmě že Christopherova mysl byla docela jiná než dalajlamova – a kdo jsem byla já, abych hodnotila jejich vnitřní zkušenost? Zcela jasně jsem však rozpoznávala paralelní posun, k němuž docházelo. V obou případech to bylo vědomí naprosté jednoty, tak silné, že vyzařovalo z jejich tělesné formy a naplňovalo prostor kolem nich – ve kterém jsem shodou okolností zrovna seděla.

Během onoho časného rána za svítání mi Christopher při malování věnoval mnohem víc pozornosti než obvykle a často se díval směrem, kde jsem seděla. Byl to jiný druh pozornosti, než když si se mnou povídal. Spíš jako kdybych teď byla jeho zdroj inspirace. Díval se na mě, jako kdybych byla jeho múza a on byl v mém zajetí.

Pracoval soustředěně několik hodin, než odložil štětec. V tu chvíli se rozkašlal a byl to tak dlouhý a hrozný záchvat kašle, jaký jsem ještě nezažila. Křečovitě otřesy byly tak silné, že se musel opřít o lavici, aby to vůbec ustál.

Když ho po nekonečně dlouhé chvíli kašel přešel a mohl se volně nadechnout, byl bledý jako stěna.

Toho dne, kdy jsem po dosud nejnáročnější návštěvě veterináře hledala útěchu u něj v ateliéru – poslouchala Haydna a dívala se, jak je Christopher zabraný do